

Ìaðëííáòëë àéíõëìèéíá-ýãíëþòëííëñòíá

Áãóíð Áíãðáé
Saturday, 07 November 2009
Íñëããíáá íáííããéíéã Tuesday, 08 December 2009

ÌÀÐËÍÁÒËË ÀÉÍÕËÌÈÉÍÁ-ÝÃÍËÞÒËÍÍËÑÒÍÁ.

Nããíãíýóíëë ìëð ýãíëþòëííí-ëðããòëíëñòíëëð áãããòíá á íãããñòë áãéíããíííí ìðíëñòíãããíëý áéíëíãë-ãñëëð ìíããóóë — « ìðíëñòíãããíëé è ðãçóííí ñíçããíëé (ò.á. ëñëóññòããííí ìðíëñòíãããíëé), è á) ýòí ëþãë, éíòíðúã áãããðò àëã, ÷òí ýòíë ðãçíëóó ìã èëë ìííã èòí? » Ýãíëþòëííëñòú ìííããðò ìíããóóëãí á ñëíòãçã, ìí áíãíðýò, ÷òí ìíããóóëý ýòí ñãíë ñããããëë. Ë áí óãð ìð ìíãã ëþããé ýòí ýëñíãðëíãíòããëýíí ìããããðãããíííúã áãííúã áãéíããíííí ìðíëñòíãããíëý ìíããóóë, éíòíðúã íãú-íí ýãéýþòñý ìðíãóóòãíë áéíëíãë-ãñëëð ñ-èòããòñý, ÷òí Õðëãðëð Á,éãð1 á 1824 áíãò, íóð, ì ñëíòãçã ìðããíë-ãñëíë ìí-ããéíú èç ìéíãðãéýíííí òëãíãòã áííííëý, ðãçíúë ãðãíí ðãñòãíëé). Íã ìíííí ñíóñòý, ìãðñãéãí Áãðòëí2, á 1853-1854 áã. áçãéííããéñòãéãí áëëðãðëíã è æëðíúð èëñëíð ìíëó-èë áíãéíãë ìðë èãé ìãíãóíãéíí ìíããçãòú ñëíòãç ìíããóóë á áñòãñòããíííë ñðããã, áãç èãéííí-èéãí ó-ãñòëý ÷ãéíããéã, éãí ýòí ìã ìòãã-ããò óñëíãëþ ó-ãíúé ìã áçýë ÷ãòúðã àòííã óãéãðíãã á ìãíò ðóóó, è ñòíëýéí æã ìíããóóë áíãú á ãðóãòþ, è ìã ñëãíëë èç ìëð ìðííòíë óãéããíã. Ó-òíðíðí? Ðãçãã ìã ñíçãããò ìí óñëíãéý, á éíòíðúð áíðý-èë ìãòãéë óóããò èëòúñý èíãííí óãé, èãé ìóãéí ìãñòãðó? Ëëòãéúëë ìðëëãñã 1952 áíãò, Ñòãíëë ìëëëãð ìðíããíííòðëðíããé ñãíë çíãíãíëòóúé ìíúð, ìíããçúããþóëë ñëíòãç áíëííëñëíòú èç ìãíðããíë-ãñëëð ñíããéíã áéíëíãë-ãñëëð ìðíãóóóíã, á ðýãíãúã ñòíðííëëë ýãíëþòëííëçíã áããã ìã éíòãðãñòþòñý ìðëðíãíë óãò éííííãíòíã, éíòíðúã ìðëíãðëãã ìððã4 (éíòíðãý á ñãíþ ì-ãðããú áúëã ìðëãóíãíã äéý ìãããðãéë äéííòãçú áãéíããíííí ìðíëñòíãããíëý æéçíë), ýãíëþòëííëñòú Áãéíí ãããíðãòíðíúã óñëíãéý, ìí è ìðíãóóóú áéíëíãë-ãñëííí ìðíëñòíãããíëý, óããðýý ìóãéëëð, ÷òí óãéãã áãúãñòãã èãé ìðííòúã óãéããíãú áéíëíãë-ãñëíã ìðíëñòíãããíëã. Íãíðëíãð, áëëðãðãéýããããã — ìðííòãéóëë óãéããíã, éíòíðúé áúé ìðëíãðãí á ñíãñú, á ìðëðíã éãòããíëëçíã D-ããéñíç, á -ãñòííñòë D-ãëþéíçú. Óíããã èãé áëëéíëç ýãéýãòñý ìíííãíúí ìóð, ì èãòããíëëçíã áëþéíçú á ìðããíëçíã æé áéíëíãë-ãñëíë ìíããóóëú. Ëñëóññòããíííí ìðíëçãíãñòãí ìóéããíòëãã èç áéíëíãë-ãñëëð ìðíãóóóíã óãããããò ìóãéëëð á ñíííòãííí ìð ëþãë, ìðííòí óãé, ìëðëë èãéëã-òí áãðããðò. Áéíõëìèé-ýãíëþòëííëñòãí ìóãéíí ñííððíëòú áíëýóíë óããòð, áãã ìíããóóëú ìíãéë áú, ìíã éííããã ìãíýòú «ããéíðãòëë», ò.á. óñëíãéý ìãðãíãúòíííí ìððã. Áðóãéíë ñëíããíë, ìíë ìã ìíãóó ìðíëçãããñòë áñã ìóãéíúã èí ìíããóóëú á ìã ñ óñëíãéýíë, ìíãðíãýýúëë äéý óãò ìíããóóë, éíòíðúã ñëíòãçéðíããíú, è äéý óãò, éíòíðúã áúã ìðããñòíëð ñëíòãçéðíããòú. Ë, èãé ìã ñí ìããéããííúð ýëñòðãíãéýíúð óñëíãéë (ìíãíãíúí óãí, ÷òí áúããðò áíóóðë ìðíãéðíë ñ èíýýúëíë ñíãñýíë), áíëãçúãããò, ÷òí æéçíú ñãíã ìã — á ìããéþãããíúð ìúíãéíëð óñëíãéýð æéçíú ñãíã ìã çãðíããããòñý. Ýãíëþòëííëñòãí ìðëðëííú áúãóíãòú ìíãúé ìëð, ñóúãñòãíí ìðííãããíãéñòéíë ìðíãéãíú ýãíëþòëííëçíã. Áúðããéíãé "íãó-íúé àòãéçí", èãé ìããçãéííú, ìãéüçý ìííëíãòú óóéããéýíí, éãí ìò ìãóéë á ìã

ÌÃÑËÍËÛËÍ ÕËÓÃÓ ÌÍ ÕÃÍÃ.

Ñëããòþóéã ìðëíãðú ñíçããíëý ðëíë-ãñëëð ìðãíãðãòíã óóãò ìãéëð-ðãé èëëþñòðãòéãé óíãí, ÷òí ìðíãóóóú ðëíëéíã ýãéýþòñý óãã «...Áðóíííë ðíññëéñëëð ó-ãíúð áí áëããã ñ áëãããíëëíí Á. Á. ÷ó-ãééíúí - áëðãéòíðíí ÌË ìóéííííëíãéë ÌÇ ÐÕ ðãçðããíòãí ìðãíãðãò ìðíðëíãí áãéã èãçãííëëí ìðíòãññíðíí Á. Ë. ìãçòðíí. ìðãíãðãò Ðóçãí áúé ñíçããí è çãðããéñòðëðíããí ìíííí éãò ìãçãã, ìí ìðããíëçíããòú ìííëãý ìããéòëííëãý ããçãòã" 18 (200) ìãé 2003 á.

«...Ìðë áúýãéãíëë ìíããóóë, éíòíðúã óóãòð áéíëëðíããòú áãí (ããíãòë-ãñëóþ ìóòãòëþ, éíòíðãý áúçúãããò óóãããéã ìãíýòë è áëéý çãííëíãíëã, ñòãíãò áíñòóíãí ÷ãðãç ìãñëíëýéí éãò». ìããéòëííëãý éíòíðíãòéíííãý ñãòú, 09.04.07 12:04.

«...Á ñíãðãíãííóþ ýííóó ì-ããéãíã ìãíãóíãéíííòú ñíçããíëý éãéãðñòããííúð ñðããñòã, ìíãúðãþóëð ýðòãéòëãíííòú óíñòããííííí ððóãã á ìãíðããéãíëé á ýòíë ìãéãñòë ýãéýãòñý ëññëããíããéã è ñíçããíëã éãéãðñòããííúð ñðããñòã ìã ñíííãã áíãéíãíã ððããíãíòã áãðãííëíðò ëññëããíããíëýíí áúéí ìíëíããíí á 60-ò áíããò ìðíðëíãí ñòíëãòëý, éíããã Áã Áéãíí è áãí ñíððóãíëéãíë áúéã ìíãçããíã ñííííãíííòú ýòéð è áãéúð èðúñ, ìã ìãéãããý ìðë ýòíííííãéýííë áëòéãíííòþ. ìãíãéí ëñííëýçíããéã ýòéð ìãíòéãíã á ìããéòëííëëð óãéýð ìããçãéííú ìãã «Ëñòíðëý ñíçããíëý ìðãíãðãòã Ñãíãéñ» Æóðíãé "Ìãíòéíãéíãý óãðãíëý" 1 3-4, 2004. -Áãóíð ìãçíðã ìéíããã Áíãðáé (hetru.ly.com)

1 Õðëãðëð Á,éãð (íãí. Friedrich Wöhler) (31 ëþéý 1800, Ýðãðñòãéí — 23 ñãíòýãðý 1882, Á,òéííãí) — ìãíòú Áãéããéýããðãã è Ë. Áãðóãéëòñã á Ñòíëãíëýíã. Ñ 1831 ìðíòãññíð óãóíë-ãñëíë ðéíëú á Ëãññãéã; ñ 1836 áí éííòã æéçíë ìðíðãí ìãóé. Á 1822 Á,éãð ìðëðúé òëãííãòþ èëñëíðó HOCN. --ÁÑÝ- 2 Íúãð Ýãéí ìãðñãéãí Áãðòëí (ðð. Marcelin Berthelot) (25 ìéýã ððãíóóçñéëð ðéçéííòëíëë è ìãúãñòããííúé áãýðãéú. 3 Ñí. «Áúã ñëãçãé èí ìðëð-ó: ÷ãíò óííãíãéþ ý ìíúð ìëëëãðã?» 4 ÐÍË ñííããñíí éíòíðíë æéçíú ðãçãéããéããñú á óóéýííã èç áííëãã, ìãòãíã, áíãú è áíãíðíãã, èãé ýòí ìíãçúããé Ñòãíëë ìëëëãð. ìí ìíëó-ã ñííííãíú ìãðãçíããòú áãéíë áãç óãéíãí ðýãã óñëíãéë. Óãé ýãíëþòëííëñòãí ìðëðëííú ëñëãòú éííë ìóðú, è ìíýãéããñú á 1968 áíãò ó-ãíúã ìò ìãã ìððãéëñíú.